

Antton Rönholm on 25-vuotias valtio-opin (Åbo Akademi) opiskelija. Hän on työskennellyt puhemies Lipposen eduskunta-avustajana kevästä 2004 alkaen. Antton on Suomen YK:n nuorisodelegaatti vuonna 2005. Delegaatin valitsee Allianssi jäsenjärjestöjensä ehdotusten perusteella. Delegaatti osallistuu lokakuussa YK:n yleiskokoukseen, josta aiheutuvat kustannukset rahoittaa Ulkoministeriö. Antton osallistui yhdessä muiden nuorisodelegaattien kanssa 5.-6. syyskuuta kansainvälisen nuorisojärjestökokouksen Helsinki Youth – konferenssiin. Näissä merkeissä hän vieraili myös Helsingin normaalilyseossa, jossa häntä jututti Raila Pirinen.

Miten sinusta tuli yhteiskunnallisesti aktiivinen nuori?

Osittain se johtuu ehkä omasta luonteesta, tai en tiedä tämä on vaikea kysymys, kuinka paljon ihmisessä on geneettistä ja kuinka paljon sosiaalista. Mutta voisin sanoa, että olen jopa paha suustani, vaikka mun käsitys vaikuttamisesta on aika konsensuaalinen. Mielestäni vaikuttaminen tapahtuu suhteellisen hitaasti ja aika pitkälle perinteisten vaikuttamismuotojen kautta. Siihen, että haluaa vaikuttaa, vaaditaan tietynlaisen määrään anarkiaa tai epäauktoriteettiuskoa. Osittain yhteiskunnallinen aktiivisuuteni johtuu siitä, että sekä perheessä että muussa elämänpiirissä on paljon yhteiskunnallisia aktiivisia ihmisiä. Sieltä olen saanut pääoman ja ajatuksen siitä, että vaikuttaminen on luonnollista.

Sinunkin kohdallasi näyttää toteutuvan väite, että kodilla ja muualta saaduilla malleilla on suuri merkitys aktiivisuuden heräämiseen. Onko todella niin, että suuntautuneisuus kansalaisvaikuttamiseen syntyy jo varhain?

Perushomma on se, että ihmisillä on kovin erilaiset resurssit. Toiset saavat koulutustason ja sosiaaliekonomisen aseman myötä sekä kokemusta että tieto-taitoa toimia verkostoissa ja oppivat sitä kautta myös vaikuttamisen taitoja. Toisin sanoen ajatuksen siitä, että vaikuttaminen on mahdollista, saa perintönä. Samoin kuin sen, miten vaikuttaminen tapahtuu, esimerkiksi kunnallisdemokratiassa. Kyllä näyttää selkeästi siltä, että tällaiset resurssit periytyvät jälkipolville.

Mitä vanhemmat voisivat tehdä sen eteen, että lapsista tulisi aktiivisia osallistujia?

Peruskysymys on kai se, ovatko vanhemmat itse ylipäätänsä sitä mieltä, että lapsesta pitäisi tulla yhteiskunnallisesti aktiivinen tai innostunut. Kyllähän sellaisia vanhempiakin tapaa, jotka eivät pidä vaikuttamista ja osallistumista merkityksellisenä. Mitä sitten voisi tehdä? Minusta lasta ei saa lannistaa eikä ladata ajatuksella, ettei asioita pysty muuttamaan eikä sillä, että on olemassa tietynlainen predestinaatio siitä, miten elämässä tulee käymään ja miten maailma tulee kehittymään. Kehitysoptimismi on kaikkein hankalin eli jos ihminen on ladattu sellaisella ajatuksella, ettei mikään voi muuttua, niin sehän johtaa siihen, ettei millään ole mitään väliä. Ei vanhempien tarvitse lapsille suoraan kertoa, miten vaikutetaan, sillä vaikuttamismuodot muuttuvat koko ajan samalla kun maailma muuttuu. Tärkeätä on antaa positiivista uskoa ja ajatusmallia siitä, että asioita voidaan ja pitää muuttaa.

Mitä mieltä olet siitä, että valtioneuvoston asettama työryhmä on ruvennut aktivoimaan kansalaisia?

Toisaalta mä uskon siihenkin, että kansalaisvaikuttamiseen kasvatuksen ohjelma antaa mahdollisuuksia toteuttaa ja edistää erilaisia vaikuttamisen tapoja myös ruohonjuuritasolla, kuten kouluissa. Jollei innovaatiota ruohonjuuritasolta löydy, onhan se äärimmäisen huolestuttavaa. Tämä näkyy mm. siinä, millä innolla väki osallistuu äänestykseen. Jostainhan se innovaatio täytyy tehdä. Sikäli se on mun mielestä positiivista, että poliittisen päätöksen teon ylätaso on reagoinut siihen, että jotakin pitää tehdä.

Miksi Suomessa äänestetään laiskemmin kuin muissa Pohjoismaissa?

Ensiksikin Suomella on erilainen historiallinen tausta kuin esimerkiksi kuin Ruotsilla ja Norjalla. Meillä 1900-luvun tapahtumien, kansalais-, talvi- ja jatkosodan takia, on tietyllä tavalla aika konsensusorientoitunut suhtautuminen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja kova tarve tietynlaiseen kansalliseen yhtenäisyyteen ja konfliktien välttämiseen. Ja se mun mielestä heijastuu myös siihen tapaan, jolla suomalaiset opetusohjelmat toteuttavat politiikkaa ja yhteiskunnallisia projekteja. Meillä osoitetaan näille asioille naapureita pienemmät voimavarat, kuten tuntikehysmäärät. Myös lähestymistapa on toisenlainen kuin esimerkiksi Ruotsissa, jossa saatetaan jopa hakea konflikteja eri ryhmien välillä. Siellä yhteiskunnallinen päätöksenteko on täynnä konflikteja. Suomalainen äänestäjä on nyt jos jaotellaan perinteisen, nyt ehkä jo poistuvankin skaalan mukaan, on siinä keskellä ja se taas johtaa siihen, että kaikki puolueetkin omalla tavalla pyrkivät skaalan keskelle. Tämä johtaa tietynlaiseen tasapaksuuteen. Ja jos kaikki puolueet ovat samanlaisia ja konsensus toimii yhteiskunnassa – jos sellaisen viestin saa koulussa valmiiksi – niin, onko sillä loppujen lopuksi mitään merkitystä ketä sitä äänestää vai jättääkö äänestämättä.

Ollaanko me suomalaiset myös sellaisia, että luotetaan johtajiin liikaa?

Aika usein eikä se ole ainutlaatuista Suomessa. Tietynlainen vahvan johtajuuden kaipuu nostaa aina välillä päätään. Välillä tuntuu, että on selkeä tilaus sellaiselle ylhäälle määritettävälle politiikalle. Se kyllä on hyvin jännittävä ilmiö tässä demokratiassa, jossa jokainen voi täysin vapaaehtoisesti päättää, ketä äänestää. Totteleeko eliittiä vai ryhtyykö muokkaamaan jotain muuta?

Olen joskus kuullut nuorten sanovan, että heidät kasvatetaan valitsemaan hyvä edustaja, joka hoitaa asiat heidän puolestaan. Miten kommentoisit tätä?

Edustuksellisessa demokratiassa tosiaan ohjataan yksilöitä valitsemaan edustajia yhteiskunnan eri tasoilla, kuten kunnallishallinnossa ja valtakunnan tasolla. Toisaalta sellainen malli, jossa jokainen kävisi heittämässä ruukun palasensa yhteiseen kasaan, on käytännössä mahdoton. Mun käsitykseni mukaan edustuksellinen demokratia ei poissulje omaa aktiivisuutta ja vaikuttamista. Minusta kansanäänestys ei ole yksin autuaaksi tekevä emmekä me millään pysty järjestämään kaikista asioista kansanäänestystä. Siinäkin pitää muistaa, että ihmisillä on erilaiset tieto-taito -voimavarat ja aikaresurssit perehtyä yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Ihmisten kuuluu tehdä aloitteita ja soitella virkamiehillä. Ei se toimi niin, että sä oot vapaa kaikesta vastuusta sen jälkeen, kun sä olet äänestänyt.

Sinulla, Suomen YK:n nuorisodelegaattina, on mahdollisuus vaikuttaa myös globaalilla tasolla. Millaista on nuoren suomalaisen delegaatin toiminta kansainvälisellä arenalla?

Suomen ensimmäinen YK:n delegaatti valittiin vuonna 1997, jonka jälkeen tuli vuoden tauko, mutta vuodesta 1999 lähtien Suomi on valinnut vuosittain yhden nuorisodelegaatin. Mainittakoon,

että Tanskassa on ollut nuorisodelegaatti jo 1970-luvulta lähtien, samoin Hollannissa on aika pitkät perinteet. Delegaatin kuuluu kiittää kouluissa ja kirjoittaa lehtiin eli olla aktiivinen YK:n järjestelmän tunnetuksi tekemisessä. Delegaatti osallistuu YK:n yleiskokoukseen, jossa käsitellään sosiaalikomitean alaisia nuorisoasioita. Ikävä kyllä resursseja kouluissa kiertämiseen ei juurikaan ole. Se rajoittuu lähinnä epätoivoiseen medianäkyvyyden kalasteluun ja sitten vaikuttamiseen Suomen delegaation sisällä.

Mun suhtautuminen tähän vaikuttamiseen on ehkä realistisempi kuin useilla muilla delegaateilla, joilla ei ole poliittisesta päätöksen teosta minkäänlaista kokemusta. Heillä on kova into vaikuttaa, mutteivät aina tiedä, mihin haluavat vaikuttaa. Pitäisi ensin teroittaa itselleen, mihin haluaa vaikuttaa ja vasta sen jälkeen miettiä, minkä näköisiä rintanappeja painetaan.

En väitä, että YK järjestelmänä on itsessään autuaaksi tekevä. Siellä on hirveästi sellaista, mitä Suomessa ei ikinä suvaittaisi. Kuitenkin sellaista globaaliajatusmallia pitäisi selkeästi promovoida. Ihmiset voivat kokea sitä kautta, että ne ovat osa suurempaa kokonaisuutta. Se tuottaa tyydytystä ja myös aktivoi ihmisiä

Miten kehittäisit nuorisodelegaatin tehtäväkuvaa?

YK:ssa on 191 jäsenvaltiota, joista vain yhdellätoista on nuorisodelegaatti. Suurin osa delegaateista tulee Pohjois-Euroopasta, jonka vuoksi toiminta on hyvin Eurooppa-keskeistä. Sveitsissä on viisi delegaattia, jotka tekevät hyvin paljon ruohonjuurityötä. Suomeenkin voisi ajatella jotain sveitsiläistyypistä mallia. Tänä vuonna nuoriso-ohjelma täyttää 10 vuotta, ja nyt jopa 40 maata saattaisi lähettää nuorisodelegaatin lokakuussa pidettävään yleiskokoukseen. Mutta pelkkä osallistuminen yleiskokoukseen ei ole riittävä, sillä yleiskokouksen tasolla julkilausumiin vaikuttaminen on suhteellisen hankalaa. Täytyy muistaa, että jäsenvaltioilla on suvereniteetti päätöksenteossa. Tänä vuonna esimerkiksi Portugalin valmistelee nuoriso-ohjelman, jonka se esittelee EU:n muille valtioille, jotka tekevät siihen omia muutoksia. Sen jälkeen EU esittää Portugalin ehdotuksen muille YK:n jäsenmaille, jotka myös voivat esittää omat muutosehdotuksensa. Tämä on hyvin pitkä prosessi, jossa julkilausuma hioutuu ympärilyöreäksi liirum-laarum -julistukseksi. Sen takia nuorisodelegaatin pitäisi toimia alemmalla tasolla, sillä osallistuminen yleiskokoukseen on vai jäävuoren huippu.

Muodostavatko eri valtioiden nuorisodelegaattit yhteenliittymän? Eli teettekö yhteistyötä?

Meillä on ollut yksi valmistelukokous eurooppalaisten delegaattien kanssa, johon osallistui myös ruotsalaisten maksama ghanalainen delegaatti. Sekä Hollanti että Tanska maksavat kolmansien maiden delegaattien kuluja eräänlaisena kehitysapuna. Mainittakoon, että Suomi maksaa vain oman delegaattinsa kulut. New Yorkissa me kokoonnutaan päivittäin ja laaditaan oma pikku julistus, jossa asioita tarkastellaan enemmän nuorten perspektiivistä kuin mitä yleiskokous tekee.

Työskentelet tällä hetkellä puhemiehen avustajana. Millaiset vaikuttamismahdollisuudet kansanedustajan avustajalla on?

Mä en nyt haluaisi yliarvioida tätä kansanedustajan avustajuutta. Meitä on Eduskunnassa 200 avustajaa ja kansanedustajia on myös 200. Toisia kansanedustajia kuunnellaan enemmän ja niillä on sitä kautta erilaiset vaikutusmahdollisuudet. Toki avustajana toiminen luo erilaisia kontakteja: on ilo tuntea ja ei ole ilo tuntea tiettyjä ihmisiä. Henkilökohtaisten kontaktien kautta voi vaikuttaa. Ja oppii

lukemaan systeemiä, kun sitä katsoo aika läheltä. Oppii tietämään, mihin kohtaan pitää iskeä, kun haluaa vaikuttaa. Ei tarvitse turhaan hakata päätänsä seinään. Verkostossa saattaa olla yksi ihminen, jolle yhden sähköpostin lähettäminen tai puhelun soittaminen saattaa riittää. Kysymys ei ole siitä, että ihmiset aktiivisesti vastustaisi esim. nuorisoasioita, sen sijaan saattaa olla niin, että yksittäinen virkamies eikä yksittäinen valtuutettu voi tietää mitä kaikkea kaupungissa tapahtuu. Soitto oikealle ihmiselle riittää, tietämätön saattaa vastustaa, koska ei tunne asiaa. Avustajana olen oppinut lukemaan verkkoa. Järjestelmän lukutaito onkin tärkeää.